

Zušlechťovač/zušlechťovačka plsti (kód: 31-047-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání: Plstář
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v pracovních a technologických postupech zušlechťování plsti	3
Tužení kloboučnické plsti	3
Barvení kloboučnické plsti	3
Provádění speciálních úprav na kloboučnické plsti	3
Tvarování kloboučnické plsti	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 18.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v pracovních a technologických postupech zušlechťování plsti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zkontrolovat stanovené tužicí receptury podle konkrétního výrobního postupu zušlechtění plsti	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zkontrolovat srstěný, nebo vlněný polotovar s efektem podle pracovní návodky	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Sestavit postup pracovních operací při zušlechťování plsti pro daný druh srstěného, nebo vlněného polotovaru	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Tužení kloboučnické plsti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit tužicí prostředky, rozředit na požadovanou hustotu, použít měřicí přístroje (hustoměr, ph metr)	Praktické předvedení
b) Uvést do chodu tužicí stroj, provést nastavení výšky tužení, natužit okraj a hlavu, použít automatickou váhu	Praktické předvedení
c) Provést fixaci tužidla kyselením nebo sušením, tj. provést obsluhu sušicí pece, naplnit a provést obsluhu odstředivky	Praktické předvedení
d) Uvést příklady výrobních předpisů, včetně údajů o zpracovávaném materiálu, technologickém postupu a vyráběném srstěném, nebo vlněném polotovaru	Ústní ověření
e) Uklidit pracoviště, vyčistit a provést jednoduchou údržbu strojů (tužicí stroj, sušicí pec, odstředivka)	Praktické předvedení
f) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (BOZP), používat předepsané osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) při obsluze strojů	Praktické předvedení
g) Vyplnit průvodku s informacemi o výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Barvení kloboučnické plsti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést obsluhu barvicího konusového aparátu, nebo otevřeného barvicího aparátu, nebo barvicího stroje pro volný materiál (vločky - vlna, srst), vložit polotovary, nebo materiál k barvení, provést dávkování dané chemikálie a barvy, dodržet barvicí křivku, použít měřicí přístroje (pH metr, teploměr, tlakoměr)	Praktické předvedení
b) Naplnit odstředivku polotovary, provést obsluhu odstředivky	Praktické předvedení
c) Zkontrolovat zušlechtěný srstěný, nebo vlněný polotovar a odstranit chyby podle pracovní návodky	Praktické předvedení
d) Uvést příklady výrobních předpisů včetně údajů o zpracovávaném materiálu, technologickém postupu a vyráběném polotovaru	Ústní ověření
e) Uklidit pracoviště, vyčistit a provést jednoduchou údržbu strojů (barvicí konusový aparát, nebo otevřený barvicí aparát, nebo barvicí stroj pro volný materiál, odstředivka)	Praktické předvedení
f) Dodržovat předpisy BOZP, používat předepsané OOPP při obsluze strojů	Praktické předvedení
g) Vyplnit průvodku s informacemi o výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění speciálních úprav na kloboučnické plsti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést tisk a postřik efektů na srstěné, nebo vlněné polotovary, tj. provést obsluhu žehlicího stroje - mandlu, připravit tiskařské pasty, pomocí šablon, sít a stříkácí pistole provést potisk nebo postřik, provést obsluhu sušicí pece, provést obsluhu dekatovací pece, provést vyprání nadbytečné záhustky a barvy	Praktické předvedení
b) Provést impregnaci a preparaci polotovarů, tj. připravit impregnační nebo preparační lázeň, provést dávkování dané chemikálie a prostředků, provést obsluhu odstředivky	Praktické předvedení
c) Uvést příklady výrobních předpisů, včetně údajů o zpracovávaném materiálu, technologickém postupu a vyráběném polotovaru kloboučnické plsti	Ústní ověření
d) Uklidit pracoviště, vyčistit a provést jednoduchou údržbu 3 z uvedených strojů: stroj pro potisk polotovarů, žehlicí stroj, sušicí pec, dekatovací pec, prací stroj	Praktické předvedení
e) Dodržovat předpisy BOZP, používat předepsané OOPP při obsluze strojů	Praktické předvedení
f) Vyplnit průvodku s informacemi o výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Tvarování kloboučnické plsti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předupravit srstěný, nebo vlněný polotovar pro následné tvarování, tj. provést obsluhu pařáku, vytahovačky hlav a roztahovačky okrajů polotovarů	Praktické předvedení
b) Provést tvarování kloboučnické plsti na tvarovacích strojích	Praktické předvedení
c) Provést ruční tvarování kloboučnické plsti na dřevěných tvárnících	Praktické předvedení
d) Odvodnit a sušit srstěný, nebo vlněný polotovar, tj. vložit kus do odstředivky, provést obsluhu odstředivky a provést obsluhu sušicí pece	Praktické předvedení
e) Ořezat srstěné, nebo vlněné polotovary, tj. přiložit polotovar na tvárnici a ořezat pomocí ořezávacího stroje na danou velikost	Praktické předvedení
f) Zkontrolovat vytvarovaný srstěný, nebo vlněný polotovar a odstranit chyby podle pracovní návodky	Praktické předvedení
g) Uvést příklady výrobních předpisů, včetně údajů o zpracovávaném materiálu, technologickém postupu a vyráběném srstěném nebo vlněném polotovaru	Ústní ověření
h) Uklidit pracoviště, vyčistit a provést jednoduchou údržbu 3 z uvedených strojů: pařák, vytahovačka hlav, roztahovačka okrajů, tvarovací stroj, odstředivka, sušicí pec, ořezávací stroj	Praktické předvedení
i) Dodržovat předpisy BOZP, používat předepsané OOPP při obsluze strojů	Praktické předvedení
j) Vyplnit průvodku s informacemi o výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/plstar#zdravotni-zpusobilost>).

Uchazeči bude zadáno provést zušlechtění kloboučnické plsti. Uchazeč musí v rámci zkoušky zpracovat 12 ks srstěných, nebo vlněných polotovarů.

Zkouška bude probíhat za běžného provozu při výrobě plsti, při kterém s ohledem na charakter výroby jde zejména o finanční hodnoty zpracovávaných materiálů a kvalitu vyrobeného produktu. Uchazeč u každé prověřované odborné kompetence bude vykonávat prakticky ty pracovní operace nebo úkony, které nezpůsobí finanční ztráty nebo některé úkony operací vykonává, pokud stroj není v chodu.

Uchazeč dostane komplexní úkol a bude vykonávat operace (pracovní úkony) náležející k odborné kompetenci, zkoušející bude sledovat plnění úkolu. Zkoušející bude sledovat uchazeče v průběhu plnění zadaného úkolu také z hlediska dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tj., jak si uchazeč vede při obsluze strojů a jak se pohybuje v provozu plstářské výroby. Vzhledem k charakteru výroby plsti a k provozním podmínkám, v nichž bude probíhat zkoušení, jsou dále nastíněny konkrétní postupy zkoušení.

Odborná kompetence Orientace v pracovních a technologických postupech zušlechtování plsti: Operace uvedené pod kritériem hodnocení b) bude uchazeč provádět na polotovarech připravených pro vykonání zkoušky.

Odborná kompetence Tužení kloboučnické plsti: Operace uvedené pod kritérii hodnocení a) až c), e) a f) bude uchazeč provádět pod dohledem zkoušejícího. Při plnění kritéria hodnocení d) bude uchazeč odpovídat na otázky zkoušejícího, otázky pro zkoušení si zkoušející připraví před zkouškou podle údajů uvedených v kritériu hodnocení d) a podle aktuálního výrobního programu firmy.

Odborná kompetence Barvení kloboučnické plsti: Operace uvedené pod kritérii hodnocení a) až c), a e) bude uchazeč provádět pod dohledem zkoušejícího. Při plnění kritéria hodnocení d) bude uchazeč odpovídat na otázky zkoušejícího, otázky pro zkoušení si zkoušející připraví před zkouškou podle údajů uvedených v kritériu hodnocení d) a podle aktuálního výrobního programu firmy.

Odborná kompetence Provádění speciálních úprav na kloboučnické plsti: Operace uvedené pod kritérii hodnocení a), b), d), e) bude uchazeč provádět pod dohledem zkoušejícího. Při plnění kritéria hodnocení c) bude uchazeč odpovídat na otázky zkoušejícího, otázky pro zkoušení si zkoušející připraví před zkouškou podle údajů uvedených v kritériu hodnocení c) a podle aktuálního výrobního programu firmy.

Odborná kompetence Tvarování kloboučnické plsti: Operace uvedené pod kritérii hodnocení a) až f) a i) bude uchazeč provádět pod dohledem zkoušejícího. Při plnění kritéria hodnocení g) bude uchazeč odpovídat na otázky zkoušejícího, otázky pro zkoušení si zkoušející připraví před zkouškou podle údajů uvedených v kritériu hodnocení g) a podle aktuálního výrobního programu firmy.

Po celou dobu hodnocení budou sledovány používané pracovní postupy, dodržování předpisů bezpečnosti práce, dodržování časového harmonogramu a samostatnost zkoušeného při volbě postupů a vykonávání jednotlivých činností.

Jednotlivá kritéria hodnocení se ověřují uvedenými nástroji hodnocení a zaměřují se jak na proces, tak na výsledek pracovní činnosti, tzn. na kvalitu zhotoveného polotovaru/výrobku, zejména na vzhled a funkčnost polotovaru/výrobku. Při ověřování splnění kritérií hodnocení založených na formě praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, ke kvalitě zhotoveného produktu i k časovému hledisku zvládnutí operací.

Uchazeč si zajistí vhodné pracovní oblečení a pracovní obuv podle požadavků BOZP pracoviště, na kterém zkouška probíhá.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání se zaměřením na plstářskou výrobu a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby plsti nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oboru plstářské nebo textilní výroby.
- b) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na výrobu pokrývek hlavy a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby plsti nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oboru plstářské nebo textilní výroby.
- c) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti textilní nebo oděvní výroby a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby plsti nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oboru plstářské nebo textilní výroby.
- d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na textilní technologie a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby plsti nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo učitele odborného výcviku v oboru plstářské nebo textilní výroby.
- e) Profesní kvalifikace 31-047-H Zušlechťovač/zušlechťovačka plsti nebo profesní kvalifikace 31-037-H Plstář/plstářka nebo profesní kvalifikace 31-046-H Úpravář/úpravářka srsti + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby plsti.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici dílnu vybavenou na odpovídající úrovni, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Prostory a přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům
- Osobní ochranné pracovní prostředky (pracovní zástěra, rukavice, ochranné brýle)
- Stroje: tužicí stroj, kyselíci stroj, sušicí pec, dekatovací pec, barvicí konusový aparát, nebo otevřený barvicí aparát, nebo barvicí stroj pro volný materiál (barvení vložky), žehlicí stroj, pracoviště pro potiskování textilií, prací stroj, odstředivka, žehlicí stroj, tvarovací stroj, dřevěné tvárnice, vytahovačka hlavy, roztahovačka okrajů polotovarů, ořezávací stroj
- Pracovní pomůcky (automatická váha, pH metr, měřidla, hustoměr, teploměr)
- Kloboučnické polotovary k zušlechťení (minimálně 12 ks srstěných, nebo vlněných polotovarů pro jednoho uchazeče), vlna, králíčí srst, zaječí srst ve vložce v množství potřebném pro vykonání zkoušky
- Tužicí prostředky, prostředky na kyselení plsti, barvy (tiskací pasty, roztoky), chemikálie pro impregnaci a preparaci polotovarů v množství potřebném pro vykonání zkoušky
- Průvodka s informacemi o výrobku, pracovní návodka

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro vykonání zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 7 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Tonak a. s., Nový Jičín